Deloitte.
Together makes progress

GEMEENTE Arnhem

Begroting 2027 lezen voor raadsleden

Arnhem, 5 oktober 2026

Rein-Aart van Vugt, Vanessa Jongbloed en Len Brandts

Agenda

Begroting 2027 lezen voor raadsleden

- De begroting als onderdeel van de P&C-cyclus
- Hoe leest u als raadslid het programmaplan?
- De financiële begroting

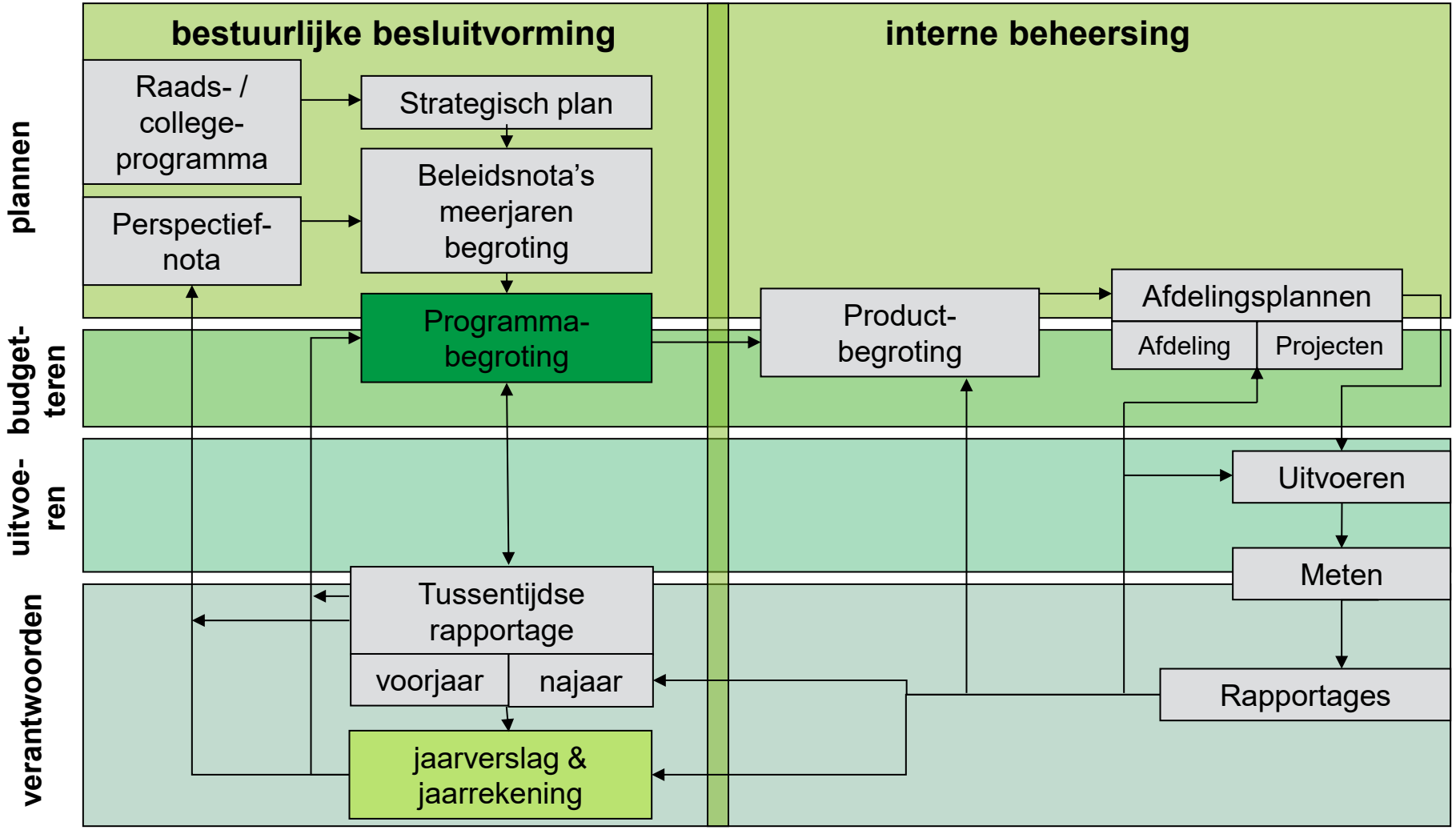
© 2026 Deloitte The Netherlands

De begroting als onderdeel van de P&C-cyclus

© 2026 Deloitte The Netherlands

De begroting als onderdeel van de P&C-cyclus

Hoofdlijnen Beleids- en P&C-cyclus

© 2026 Deloitte The Netherlands

De begroting als onderdeel van de P&C-cyclus

Samenstelling en relatie begroting en jaarstukken

Regels voor de begroting en jaarrekening: Besluit begroting en verantwoording (Bbv)

Begroting		**Jaarstukken**	
Beleidsbegroting	1. Programmaplan	Jaarverslag	1. Programmaverantwoording
	2. Paragrafen		2. Paragrafen
Financiële begroting	3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting (per programma)	Jaarrekening	3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting (per programma)
	4. 'Uiteenzetting van de financiële positie' en de toelichting		4. Balans en de toelichting
	5. De bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld (71 taakvelden)		5. Een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (71 taakvelden)
			6. De bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen
			7. Tabel Wet normering topfunctionarissen.

Inhoud (Beleid)

Financiële beleid en beeld

Met de jaarrekening controleert de gemeenteraad of het college de doelstellingen en activiteiten voor het betreffende kalenderjaar heeft uitgevoerd binnen het gegeven budget en overeenkomstig de wet- en regelgeving. De begroting en aanvullende raadsbesluiten zijn de norm om aan te toetsen.

© 2026 Deloitte The Netherlands

Kaderstellen en controleren

Hoe staat dit in de begroting van Arnhem?

Begroting	
Beleidsbegroting	1. Programmaplan
	2. Paragrafen
Financiële begroting	3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting (per programma)
	4. 'Uiteenzetting van de financiële positie' en de toelichting
	5. De bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld (71 taakvelden)

Inhoudsopgave

Leeswijzer ... 6
Deel 1 Hoofdlijnen van beleid en financieel kader ... 8
Hoofdlijnen ... 9
Hoofdlijnen van beleid ... 9
Ontwikkelingen in het financieel kader ... 16
Deel 2 Beleidsbegroting ... 42
Begrotingsprogramma's ... 43
Bestuur, dienstverlening en financiën ... 45
Veiligheid ... 60
Bereikbaarheid ... 72
Economie ... 87
Onderwijs ... 99
Cultuur ... 110
Participatie en armoedebestrijding ... 125
Gezondheid, welzijn en ondersteuning ... 138
Opvang, inburgering en inclusie ... 173
Sport en beweging ... 186
Klimaat en energie ... 194
Ruimtelijke ontwikkeling ... 210
Wonen en leefomgeving ... 222
Paragrafen ... 244
Lokale heffingen ... 245
Risicomanagement en weerstandsvermogen ... 254
Onderhoud kapitaalgoederen ... 260
Financiering ... 279
Bedrijfsvoering ... 283
Verbonden partijen ... 294
Grondbeleid ... 314
Investeringen ... 319
Subsidies ... 329
Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid ... 337
Nationaal Programma Arnhem - Oost ... 340
Overig programmaplan ... 343
Deel 3 Financiële begroting ... 344
Financiën ... 345
Overzicht van baten en lasten per programma ... 345
Overzicht structureel begrotingssaldo ... 348
Geprognosticeerde balans 2026-2029 ... 350
Reserves en voorzieningen ... 351
EMU-saldo 2027 ... 363
Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld ... 364
Overzicht taakvelden per programma (lasten) ... 373
Overzicht taakvelden per programma (baten) ... 376
Mutaties circulaires ... 379
Bijlagen ... 382
Overzicht BBV-indicatoren ... 382
Begrippenlijst ... 386

© 2026 Deloitte The Netherlands

Hoe leest u als raadslid het programmaplan?

© 2026 Deloitte The Netherlands

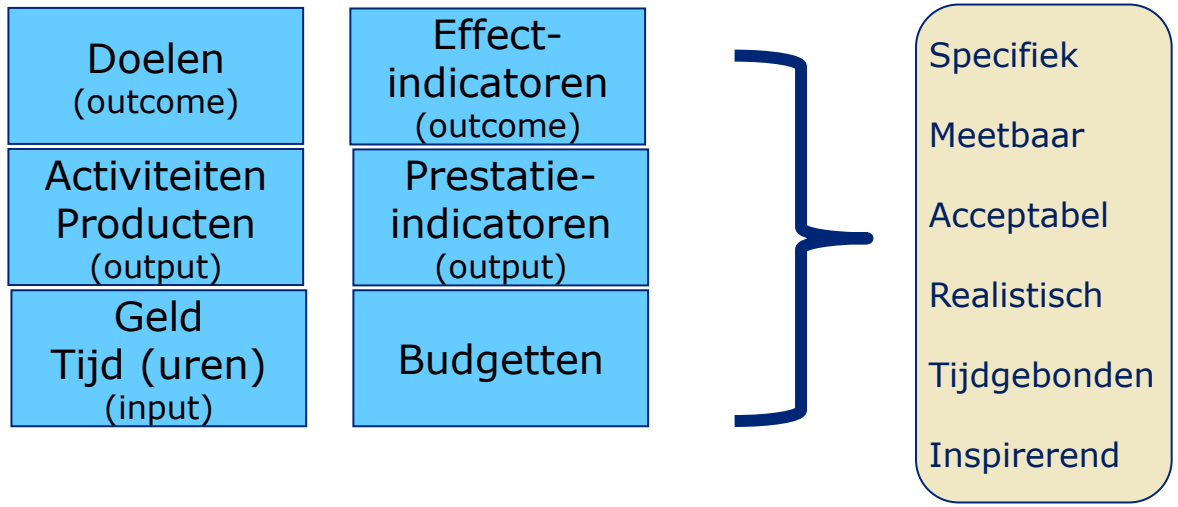
Doelen, prestaties en euro's

De 4 W's per programma

1. WAT willen we voor doel/effect bereiken?
2. WAT gaan we er voor doen?
3. WAT gaat het kosten?

4. WAT is de bijdrage van verbonden partijen bij het realiseren van de doelen?

5. WAT zijn de investeringen die bijdragen aan het realiseren van de doelen?
6. WAT is de inzet van reserves en voorzieningen?
7. WAT is de inzet van incidentele baten en lasten?
8. WAT is de inzet van doeluitkeringen?
9. WAT zijn de risico's bij het realiseren van de doelen?

Hoe leest u als raadslid het programmaplan?

Formulering doelen en effecten als kritische succesfactor

Cruciaal voor het programmaplan is het vaststellen van zo concreet mogelijke doelen en effecten, zodat de raming en realisatie adequaat zijn te analyseren, onderbouwen en verantwoorden:

S	Specifiek	Om een doel specifiek te maken, stellen raadsleden zich bijvoorbeeld de volgende vragen: Wat willen we bereiken? Wie is er bij betrokken? Waar gaat het gebeuren? Wanneer gebeurt het? Waarom willen we het bereiken?
M	Meetbaar	De meetbaarheid is vaak aan te geven in bijvoorbeeld getallen of percentages maar is als alternatief ook zichtbaar te maken door het doel te vergelijken met bestaande procedures, kwaliteitseisen, normen, handleidingen of systemen.
A	Acceptabel	Een doel moet acceptabel zijn. Vragen die hierbij helpen zijn: Is het voor de gemeente haalbaar? Is er voldoende draagvlak voor het doel? Is het actiegericht en leidt het tot een resultaat? *NB: het gaat niet om de acties zelf maar om het resultaat!*
R	Realistisch	Doelen moeten haalbaar zijn en tegelijk voldoende uitdaging geven. Vragen die u zich hierbij kunt stellen zijn: Is het doel haalbaar voor de gemeente? Zijn de inspanningen niet te hoog of laag? Zijn de inspanningen in voldoende evenwicht met het resultaat?
T	Tijdgebonden	Een goed doel heeft minimaal één datum, zodat het niet oneindig doorloopt en mede daardoor mogelijk niet tot een (gewenst) resultaat leidt. Vaak is het mogelijk en/of wenselijk meerdere data / deadlines te benoemen, zoals start-, tussen- en einddata.

© 2026 Deloitte The Netherlands

Ambities, Doelen, Inspanningen en euro’s

Voorbeeld: Programma 6 ‘Participatie en Armoedebestrijding’

Algemeen beeld:

Lijn van ambities, doelen, inspanningen en budget is sterk.

- Effectindicatoren vooral het verleden
- Toelichting op de financiële afwijking geeft niet altijd antwoord op de ‘waarom-vraag’.

Vragen die u kunt stellen bij de programma’s:

Zijn de doelen voldoende concreet ?
Wat vind ik (politiek) van deze doelen ?
Zeggen de effect-indicatoren iets over de doelen ?

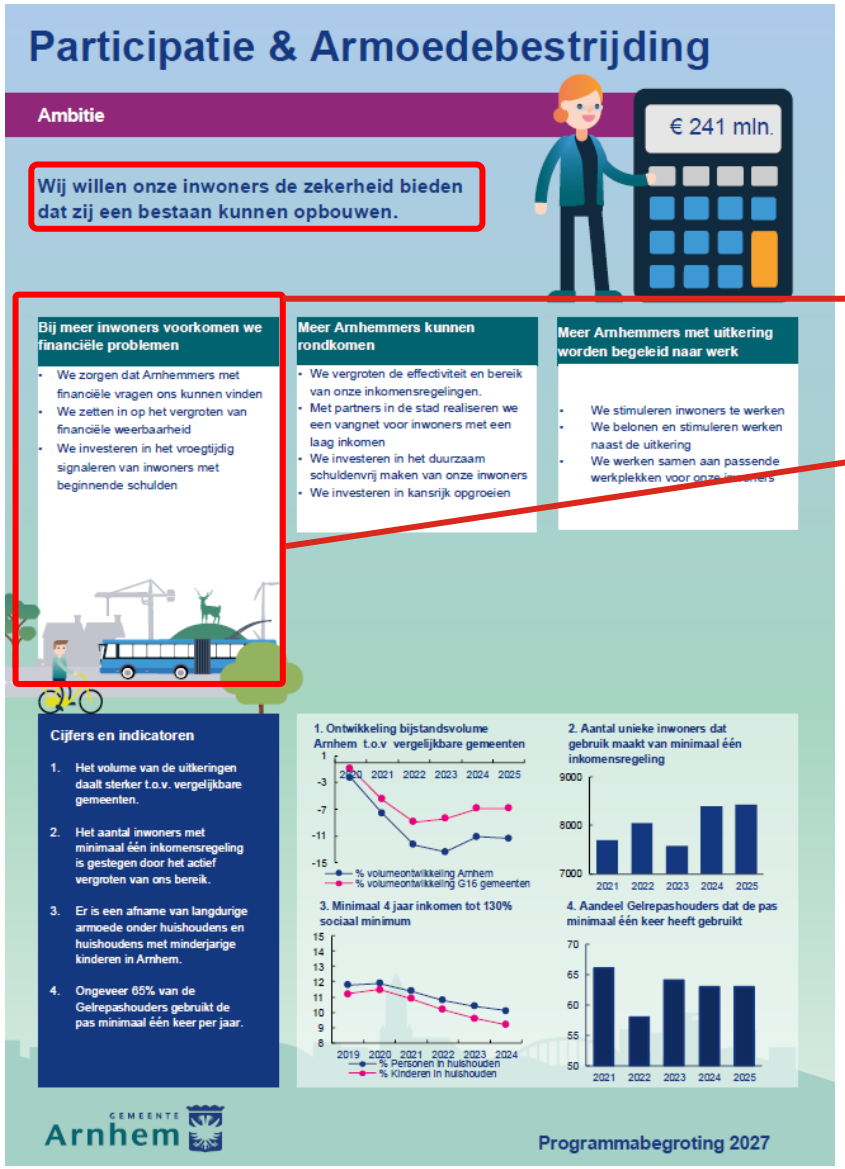
Zijn de inspanningen/activiteiten voldoende concreet ?
Is er een logisch verband tussen de doelen en inspanningen?
Wat vind ik (politiek) van de activiteiten ?

Zijn de verschillen in budget tussen de verschillende jaren goed toegelicht ?
Zijn de budgetten realistisch bij de opgave ?

© 2026 Deloitte The Netherlands

Ambities, Doelen, Inspanningen en euro's

Voorbeeld: Programma 6 'Participatie en Armoedebestrijding'

Samenvatting Doelenboom Participatie en armoedebestrijding

Ambitie	Doel	Inspanning
We willen onze inwoners de zekerheid bieden dat zij een bestaan kunnen opbouwen	Bij meer inwoners voorkomen we financiële problemen	We zorgen dat Arnhemmers met financiële vragen ons kunnen vinden
		We zetten in op het vergroten van financiële weerbaarheid
		We investeren in het vroegtijdig signaleren van inwoners met beginnende schulden
	Meer Arnhemmers kunnen rondkomen	We vergroten de effectiviteit en bereik van onze inkomensregelingen
		We ondersteunen gedupeerden van het kinderopvangtoeslagenschandaal bij een duurzame nieuwe start
		We investeren in het duurzaam schuldenvrij maken van onze inwoners
		We investeren wijkgericht in het verminderen van armoede bij kinderen
	Meer Arnhemmers met een uitkering worden begeleid naar werk of werk met ondersteuning	We stimuleren inwoners te werken
		We stimuleren en belonen werken naast de uitkering
		We werken met werkgevers aan passende werkplekken voor onze inwoners

Ambities, Doelen, Inspanningen en euro’s

Voorbeeld: Programma 6 ‘Participatie en Armoedebestrijding’

Samenvatting Doelenboom Participatie en armoedebestrijding

Ambitie	Doel	Inspanning
We willen onze inwoners de zekerheid bieden dat zij een bestaan kunnen opbouwen	Bij meer inwoners voorkomen we financiële problemen	We zorgen dat Arnhemmers met financiële vragen ons kunnen vinden
		We zetten in op het vergroten van financiële weerbaarheid
		We investeren in het vroegtijdig signaleren van inwoners met beginnende schulden
	Meer Arnhemmers kunnen rondkomen	We vergroten de effectiviteit en bereik van onze inkomensregelingen
		We ondersteunen gedupeerden van het kinderopvangtoeslagenschandaal bij een duurzame nieuwe start
		We investeren in het duurzaam schuldenvrij maken van onze inwoners
		We investeren wijkgericht in het verminderen van armoede bij kinderen
	Meer Arnhemmers met een uitkering worden begeleid naar werk of werk met ondersteuning	We stimuleren inwoners te werken
		We stimuleren en belonen werken naast de uitkering
		We werken met werkgevers aan passende werkplekken voor onze inwoners

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

Ambities	Doelen	Inspanningen

We willen onze inwoners de zekerheid bieden dat zij een bestaan kunnen opbouwen (A)

Juist in deze tijd is het belangrijk dat we onze inwoners de zekerheid bieden dat zij, zelfstandig of met de juiste begeleiding, in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Dit doen wij door mensen aan het werk te helpen. Als dit niet lukt, is er een vangnet. We kijken tegelijkertijd op welke manier onze inwoners wel kunnen blijven deelnemen aan onze samenleving. We helpen inwoners laagdrempelig in hun eigen buurt en met (in)formele steun. We hebben hierbij aandacht voor de persoonlijke situatie van de inwoner. We proberen er zo snel mogelijk bij te zijn om complexere problemen te voorkomen. We kijken breed naar de situatie en werken aan oplossingen met onze partners in stad. Onze partners hebben we de komende jaren hard nodig. Want alleen samen kunnen we zorgen dat iedereen op elk niveau in onze maatschappij mee kan doen.

Bij meer inwoners voorkomen we financiële problemen (D)

In financieel onzekere tijden, waarin veel inwoners geldzorgen hebben door stijgende lasten, willen we zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners schulden opbouwen en/of in de armoede terecht komen. Als inwoners geldzorgen hebben, willen we hen zo snel mogelijk bereiken en helpen.

We zorgen dat Arnhemmers met financiële vragen ons kunnen vinden (I)

Inwoners kunnen in acht wijken terecht bij een Goed Geregeld Arnhem loket voor financiële ondersteuning. Zij verwijzen indien nodig actief door naar onze schuldhulpverlening. Vanaf 1 januari 2026 voert de gemeente Arnhem de preventietaken op het gebied van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening weer zelf uit. De voordelen van het terughalen van de preventietaken worden nu al zichtbaar: meer regie, kortere lijnen en een sterkere samenwerking met ketenpartners, die ons beter weten te vinden. Wij bieden ketenpartners de training "Alert op geldzorgen", aan, zodat zij geldzorgen kunnen herkennen, bespreekbaar kunnen maken én bekend zijn met de Arnhemse routekaart.

We zetten in op het vergroten van financiële weerbaarheid (I)

We gaan aan de slag met de transformatieopgave om de financiële weerbaarheid van jongeren te vergroten. In deze opgave verkennen we samen met Arnhemse scholen welke mogelijkheden er zijn om financiële educatie te borgen en sluiten we met ons hulpaanbod goed aan bij de scholen om jongeren (en hun ouders) met geldzorgen sneller en beter te helpen. Hier wordt in de Week van het geld en Week tegen de armoede nog extra aandacht aan besteed.

We verkennen daarbij ook de mogelijkheden van een Arnhems steunfonds en een laagdrempelig jongerenpunt, dat een belangrijke vindplaats kan worden voor jongeren met geldzorgen.

We investeren in het vroegtijdig signaleren van inwoners met beginnende schulden (I)

We ontwikkelen onze aanpak vroegsignalering door en maken daarbij gebruik van de ervaringen die we opdoen bij landelijke experimenten met bijvoorbeeld de Belastingdienst. Bij vroegsignalering benaderen we mensen persoonlijk en bieden we hun hulp bij betaalachterstanden. Daarnaast nemen we deel aan de pilot rondom Wijkrechtsspraak. We investeren in de samenwerking met onze ketenpartners zodat zij inwoners met geldzorgen snel en warm kunnen overdragen naar onze schuldhulpverlening.

Effectindicator	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal gestelde financiële vragen	10390	11339	12146	12431	
Eenheid: Inwoners ingediende vragen bij Sociale Wijkteams Arnhem en Goed Geregeld Arnhem					
Gemiddelde schuld van huishouden dat start met een schuldregeling	36300	35755	29970	28400	
Eenheid: Schuld in euro's					
Bron: Verdergroep					

© 2026 Deloitte The Netherlands

Ambities, Doelen, Inspanningen en euro's

Voorbeeld: Programma 6 'Participatie en Armoedebestrijding'

Samenvatting Doelenboom Participatie en armoedebestrijding

Ambitie	Doel	Inspanning
We willen onze inwoners de zekerheid bieden dat zij een bestaan kunnen opbouwen	Bij meer inwoners voorkomen we financiële problemen	We zorgen dat Arnhemmers met financiële vragen ons kunnen vinden
		We zetten in op het vergroten van financiële weerbaarheid
		We investeren in het vroegtijdig signaleren van inwoners met beginnende schulden
	Meer Arnhemmers kunnen rondkomen	We vergroten de effectiviteit en bereik van onze inkomensregelingen
		We ondersteunen gedupeerden van het kinderopvangtoeslagenschandaal bij een duurzame nieuwe start
		We investeren in het duurzaam schuldenvrij maken van onze inwoners
		We investeren wijkgericht in het verminderen van armoede bij kinderen
	Meer Arnhemmers met een uitkering worden begeleid naar werk of werk met ondersteuning	We stimuleren inwoners te werken
		We stimuleren en belonen werken

Ambitie	Doel	Subtaak
We willen onze inwoners de zekerheid bieden dat zij een bestaan kunnen opbouwen		
	Bij meer inwoners voorkomen we financiële problemen	
		Schuldhulpverlening
	Meer Arnhemmers kunnen rondkomen	
		Armoedebel bijz.bijstand kwijtsch
		Schuldhulpverlening
	Meer Arnhemmers met een uitkering worden begeleid naar werk of werk met ondersteuning	
		Beschut werk
		Besluit bijstandsverl zelfstandigen
		Ink voorz en loonk.subs Particip.wet
		IOAW (inkom.voorz arb ongeschikt)
		IOAZ (inkom.voorz arb ong zelfst)
		Jobcoach, werkplekaanp doventolk
		Kost levensondhoud start ondernemers
		Loonwaardebepaling
		Onkostenverg tbv stimulans arbeid
		Re-integr instrum proefpl partic pl
		Rijk sociale zekerheden
		Soc werkvoorz, Wsw, begeleid werk
		Voorz startende ondernemers (bbz)

Wat mag het kosten

Overzicht lasten en baten

	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	-244.098	-228.777	-243.950	-241.238	-241.656	-239.345	-241.530
Baten	144.315	132.602	139.392	137.793	140.220	142.416	145.627
Saldo lasten en baten	***-99.783***	***-96.175***	***-104.558***	***-103.445***	***-101.436***	***-96.928***	***-95.903***
Toevoegingen aan reserves	-5.826	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	6.671	200	6.162	406	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***845***	***200***	***6.162***	***406***	***0***	***0***	***0***
Gerealiseerd resultaat	**-98.938**	**-95.975**	**-98.396**	**-103.039**	**-101.436**	**-96.928**	**-95.903**

Begroting 2027 gerelateerd aan de taakvelden

	Begroting			
	Lasten	Baten	Toevoegingen	Onttrekkingen
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Armoedebel bijz.bijstand kwijtsch	-17.527	250	0	367
Beschut werk	-4.125	0	0	0
Besluit bijstandsverl zelfstandigen	-737	725	0	0
Ink voorz en loonk.subs Particip.wet	-145.530	135.536	0	0
IOAW (inkom.voorz arb ongeschikt)	-4.363	0	0	0
IOAZ (inkom.voorz arb ong zelfst)	-312	0	0	0
Jobcoach, werkplekaanp doventolk	-162	162	0	0
Kost levensondhoud start ondernemers	-268	268	0	0
Loonwaardebepaling	0	0	0	0
Onkostenverg tbv stimulans arbeid	-606	0	0	0
Re-integr instrum proefpl partic pl	-19.214	589	0	39
Rijk sociale zekerheden	-1.910	120	0	0
Schuldhulpverlening	-15.462	143	0	0
Soc werkvoorz, Wsw, begeleid werk	-31.022	0	0	0
Voorz startende ondernemers (bbz)	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**-241.238**	**137.793**	**0**	**406**

© 2026 Deloitte The Netherlands

Ambities, Doelen, Inspanningen en euro’s

Voorbeeld: Programma 6 ‘Participatie en Armoedebestrijding’

Wat mag het kosten

Overzicht lasten en baten

	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Lasten	-244.098	-228.777	-243.950	-241.238	-241.656	-239.345	-241.530
Baten	144.315	132.602	139.392	137.793	140.220	142.416	145.627
Saldo lasten en baten	***-99.783***	***-96.175***	***-104.558***	***-103.445***	***-101.436***	***-96.928***	***-95.903***
Toevoegingen aan reserves	-5.826	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	6.671	200	6.162	406	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	***845***	***200***	***6.162***	***406***	***0***	***0***	***0***
Gerealiseerd resultaat	**-98.938**	**-95.975**	**-98.396**	**-103.039**	**-101.436**	**-96.928**	**-95.903**

Begroting 2027 gerelateerd aan de taakvelden

	Begroting			
	Lasten	Baten	Toevoegingen	Onttrekkingen
Bedragen x € 1.000				
Middelen				
Armoedebel bijz.bijstand kwijtsch	-17.527	250	0	367
Beschut werk	-4.125	0	0	0
Besluit bijstandsverl zelfstandigen	-737	725	0	0
Ink voorz en loonk.subs Particip.wet	-145.530	135.536	0	0
IOAW (inkom.voorz arb ongeschikt)	-4.363	0	0	0
IOAZ (inkom.voorz arb ong zelfst)	-312	0	0	0
Jobcoach, werkplekaanp doventolk	-162	162	0	0
Kost levensondhoud start ondernemers	-268	268	0	0
Loonwaardebepaling	0	0	0	0
Onkostenverg tbv stimulans arbeid	-606	0	0	0
Re-integr instrum proefpl partic pl	-19.214	589	0	39
Rijk sociale zekerheden	-1.910	120	0	0
Schuldhulpverlening	-15.462	143	0	0
Soc werkvoorz, Wsw, begeleid werk	-31.022	0	0	0
Voorz startende ondernemers (bbz)	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**-241.238**	**137.793**	**0**	**406**

Taakvelden	Toelichting	2027	2028	2029	2030
Lasten	Verklaring mutaties t.o.v. 2026	2.712	2.294	4.605	2.420
Schuldhulpverlening	Het budget voor de uitvoering van schuldhulpverlening is tot en met 2028 met € 1,2 miljoen verhoogd.	-1.290	-1.325	1.006	1.199
Baten	Verklaring mutaties t.o.v. 2026	-1.599	828	3.024	6.235
Schuldhulpverlening	Het Experiment Immerloo Schuldenvrij loopt af per 2028. Vanaf dat moment ontvangen wij hiervoor geen middelen meer van het Rijk.	-143	-285	-285	-285

© 2026 Deloitte The Netherlands

Financiële begroting

© 2026 Deloitte The Netherlands

Opmerkingen vooraf

Volgens de Gemeentewet (art. 189) heeft de raad expliciet als taak om ervoor te zorgen er geen financieel tekort is (de begroting moet in ieder geval meerjarig sluitend zijn). Ook is de raad verantwoordelijk voor het toekennen van geld aan de diverse gemeentelijke taken. Het gaat daarbij niet alleen om de uitgaven en inkomsten in een jaar, maar om de financiële positie over de jaren heen. Ook investeringen, grondbeleid, reserves en voorzieningen worden meegewogen in de beslissingen.

Waar kunnen raadsleden op letten?

- Meerjarig sluitende begroting (structureel en reëel in evenwicht)
  - Begroting
  - Tabel incidentele baten en lasten
  - Tabel structurele dekking vanuit de reserves

- Financiële positie
  - Geprognosticeerde balans
  - Ontwikkeling en trend kengetallen en weerstandsvermogen
  - Lokale heffingen

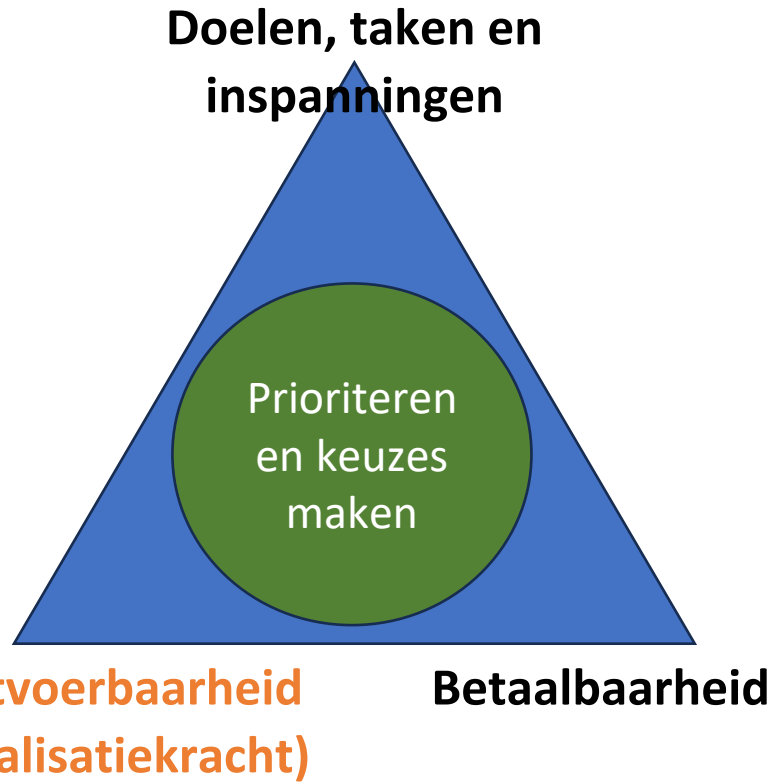
© 2026 Deloitte The Netherlands

Financieel beeld

Algemeen beeld:

- Vanaf 2019 is de financiële positie (reserves, dalende schuldquote) sterk verbeterd.
- Vanaf 2019 financieel beeld vergelijkbaar met landelijk beeld, financiële positie gezond en iets minder sterk dan landelijk gemiddeld.
- Relatief forse afwijking tussen het begrote saldo van baten en lasten en de gerealiseerde baten en lasten.
    - hogere opbrengsten
    - lagere lasten door vertragingen in de uitvoering
- Vanaf 2026 forse aanwending van de reserves, en forse investeringsagenda.
  Dit betekent lagere reserves en toename schulden. Dit kan voor een bepaalde periode, maar vraagt aandacht op termijn. Vooral het inzetten van reserves is eindig.
- Meer dan 50% van de lasten hebben betrekking op het sociale domein
- De gemeente Arnhem krijgt relatief een hoog aandeel uit de Algemene Uitkering

- Forse investeringsagenda: de verwachte investeringen zijn financieel meer dan twee keer zo omvangrijk. Is dit haalbaar ?
- Woningbouw-opgaven zijn groot, complex en risicovol.

© 2026 Deloitte The Netherlands

Ontwikkeling begroting en resultaat

Post	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020-2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	2026-2030
* mln. Euro													
Saldo van Baten en Laten begroot	-/- 5,6	9,4	28,0	-/- 20,7	-/- 16,7	6,2	0,6	-/- 35,7	-/- 38,2	-/- 29,0	-/- 16,3	-/- 15,6	-/-134,8
Saldo van Baten en Lasten	19,8	44,1	51,8	17,1	24,3	47,6	204,7	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Verschil realisatie-begroot	25,4	34,7	23,8	37,8	41,0	41,3	204,0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Saldo van baten en lasten	19,8	44,1	51,8	17,1	24,3	47,6	204,7	-/- 35,7	-/- 38,2	-/- 29,0	-/- 16,3	-/- 15,6	-/- 134,8
Toevoeging aan reserves	-/- 62,7	-/- 95,0	-/- 133,2	-/- 124,2	-/- 134,8	-/- 112	661,9	-/- 48,1	-/- 53,5	-/- 50,4	-/- 48,8	-/- 60,4	-/- 261,2
Onttrekking aan reserves	59,8	72,2	105,3	141,2	116,8	91,2	586,5	86,4	91,7	79,4	64,9	76,0	398,4
Resulaat	16,9	21,3	23,9	34,1	6,3	26,8	129,3	2,6	0	0	0	0	2,6

Realisatie 6 jaar

Begroot 5 jaar

© 2026 Deloitte The Netherlands

Lasten en baten 2027

De begroting 2027 is hoger dan de realisatie 2025:
zijn ambities realistisch?

1. ***Is voldoende duidelijk waaraan de extra middelen besteed worden?***

2. ***Is de realisatiekracht in lijn met de toegenomen bestedingen (+9,5% t.o.v. 2025)?***
   De lasten stijgen met € 98 miljoen
   Vooral bij de programma's
   - Bestuur, dienstverlening en financiën
   - Onderwijs
   - Gezondheid, welzijn en ondersteuning
   - Klimaat, energie en milieu

3. ***De baten zijn t.o.v. 2025 toegenomen met 1,1%***
   De baten stijgen met € 12 miljoen
   - Algemene dekkingsmiddelen € 79 miljoen
   - Bij vooral alle programma's forse daling van opbrengsten (vanaf programma 6)

Recapitulatie Meerjarenbegroting 2026-2030

Begroting meerjarig <u>sluitend</u>:

- ***Uw college licht toe dat vooralsnog voldoende ruimte binnen uw reserves bestaat om dit te kunnen opvangen en beleid te handhaven in de toekomst***

Financiën

Overzicht van baten en lasten per programma

Lasten

	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Gewijzigd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	-129.305	-123.318	-178.729	-184.728	-185.403	-174.403	-174.375
Veiligheid	-34.465	-30.730	-35.492	-34.347	-33.896	-33.902	-31.529
Bereikbaarheid	-43.950	-41.806	-42.690	-47.332	-49.567	-53.250	-56.634
Economie	-10.843	-9.466	-10.455	-9.962	-9.925	-10.603	-9.403
Onderwijs	-52.295	-55.262	-67.037	-65.907	-67.830	-59.237	-64.347
Cultuur	-42.493	-44.181	-43.852	-47.518	-47.252	-51.317	-51.103
Participatie en armoedebestrijding	-244.098	-228.777	-243.950	-241.238	-241.656	-239.345	-241.530
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	-263.255	-290.669	-293.466	-303.468	-302.312	-287.342	-280.485
Opvang, inburgering en inclusie	-34.316	-11.622	-11.851	-9.780	-9.717	-8.503	-8.508
Sport en beweging	-28.252	-27.162	-27.205	-27.452	-27.382	-27.500	-27.517
Klimaat, energie en milieu	-17.755	-32.587	-39.995	-27.984	-27.091	-34.458	-17.513
Ruimtelijke ontwikkeling	-50.218	-93.035	-20.639	-29.893	-14.922	-15.303	-15.294
Wonen en leefomgeving	-73.822	-85.144	-85.386	-93.327	-88.201	-87.117	-90.712
Totaal	-1.025.066	-1.073.759	-1.100.749	-1.122.936	-1.105.153	-1.082.281	-1.068.949

Baten

	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Gewijzigd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	700.227	685.736	751.670	779.167	754.181	738.263	742.874
Veiligheid	5.952	2.319	5.975	4.652	4.652	4.571	2.271
Bereikbaarheid	26.203	28.294	27.128	30.716	34.557	38.246	38.572
Economie	2.911	2.484	2.534	3.284	3.114	3.114	3.114
Onderwijs	19.962	17.217	28.287	26.596	26.596	16.351	16.351
Cultuur	8.127	7.886	7.989	8.957	8.957	8.957	8.957
Participatie en armoedebestrijding	144.315	132.602	139.392	137.793	140.220	142.416	145.627
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	12.929	8.238	9.041	6.075	10.720	11.531	9.660
Opvang, inburgering en inclusie	27.689	3.050	4.081	2.738	2.738	2.738	2.738
Sport en beweging	10.468	6.952	6.958	6.365	6.366	6.367	6.367
Klimaat, energie en milieu	11.279	15.665	17.603	9.511	14.100	18.873	5.685
Ruimtelijke ontwikkeling	46.899	85.309	9.269	8.411	7.646	11.560	7.553
Wonen en leefomgeving	55.727	55.040	55.076	60.495	62.267	63.136	63.571
Totaal	1.072.689	1.050.792	1.065.003	1.084.761	1.076.112	1.066.123	1.053.341

© 2026 Deloitte The Netherlands

Lasten en baten 2027

De begroting 2027 is hoger dan de realisatie 2025: zijn ambities realistisch?

Financiën

Overzicht van baten en lasten per programma

	Lasten						
	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	-129.305	-123.318	-178.729	-184.728	-185.403	-174.403	-174.375
Veiligheid	-34.465	-30.730	-35.492	-34.347	-33.896	-33.902	-31.529
Bereikbaarheid	-43.950	-41.806	-42.690	-47.332	-49.567	-53.250	-56.634
Economie	-10.843	-9.466	-10.455	-9.962	-9.925	-10.603	-9.403
Onderwijs	-52.295	-55.262	-67.037	-65.907	-67.830	-59.237	-64.347
Cultuur	-42.493	-44.181	-43.852	-47.518	-47.252	-51.317	-51.103
Participatie en armoedebestrijding	-244.098	-228.777	-243.950	-241.238	-241.656	-239.345	-241.530
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	-263.255	-290.669	-293.466	-303.468	-302.312	-287.342	-280.485
Opvang, inburgering en inclusie	-34.316	-11.622	-11.851	-9.780	-9.717	-8.503	-8.508
Sport en beweging	-28.252	-27.162	-27.205	-27.452	-27.382	-27.500	-27.517
Klimaat, energie en milieu	-17.755	-32.587	-39.995	-27.984	-27.091	-34.458	-17.513
Ruimtelijke ontwikkeling	-50.218	-93.035	-20.639	-29.893	-14.922	-15.303	-15.294
Wonen en leefomgeving	-73.822	-85.144	-85.386	-93.327	-88.201	-87.117	-90.712
Totaal	-1.025.066	-1.073.759	-1.100.749	-1.122.936	-1.105.153	-1.082.281	-1.068.949

	Baten						
	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	700.227	685.736	751.670	779.167	754.181	738.263	742.874
Veiligheid	5.952	2.319	5.975	4.652	4.652	4.571	2.271
Bereikbaarheid	26.203	28.294	27.128	30.716	34.557	38.246	38.572
Economie	2.911	2.484	2.534	3.284	3.114	3.114	3.114
Onderwijs	19.962	17.217	28.287	26.596	26.596	16.351	16.351
Cultuur	8.127	7.886	7.989	8.957	8.957	8.957	8.957
Participatie en armoedebestrijding	144.315	132.602	139.392	137.793	140.220	142.416	145.627
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	12.929	8.238	9.041	6.075	10.720	11.531	9.660
Opvang, inburgering en inclusie	27.689	3.050	4.081	2.738	2.738	2.738	2.738
Sport en beweging	10.468	6.952	6.958	6.365	6.366	6.367	6.367
Klimaat, energie en milieu	11.279	15.665	17.603	9.511	14.100	18.873	5.685
Ruimtelijke ontwikkeling	46.899	85.309	9.269	8.411	7.646	11.560	7.553
Wonen en leefomgeving	55.727	55.040	55.076	60.495	62.267	63.136	63.571
Totaal	1.072.689	1.050.792	1.065.003	1.084.761	1.076.112	1.066.123	1.053.341

	Exploitatieresultaat						
	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	570.922	562.417	-572.940	594.439	568.778	563.860	568.499
Veiligheid	-28.513	-28.412	29.517	-29.695	-29.244	-29.330	-29.258
Bereikbaarheid	-17.747	-13.513	15.562	-16.616	-15.009	-15.004	-18.062
Economie	-7.932	-6.982	7.921	-6.678	-6.811	-7.489	-6.289
Onderwijs	-32.333	-38.045	38.750	-39.312	-41.234	-42.886	-47.996
Cultuur	-34.366	-36.294	35.864	-38.561	-38.295	-42.360	-42.146
Participatie en armoedebestrijding	-99.783	-96.175	104.558	-103.445	-101.436	-96.928	-95.903
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	-250.326	-282.430	284.425	-297.393	-291.592	-275.811	-270.825
Opvang, inburgering en inclusie	-6.627	-8.572	7.770	-7.043	-6.980	-5.765	-5.770
Sport en beweging	-17.784	-20.210	20.247	-21.086	-21.017	-21.134	-21.149
Klimaat, energie en milieu	-6.476	-16.922	22.393	-18.473	-12.991	-15.585	-11.828
Ruimtelijke ontwikkeling	-3.318	-7.727	11.370	-21.482	-7.276	-3.743	-7.741
Wonen en leefomgeving	-18.094	-30.104	30.310	-32.832	-25.934	-23.981	-27.141
Totaal	47.623	-22.967	35.746	-38.175	-29.041	-16.158	-15.609

© 2026 Deloitte The Netherlands

Lasten en baten 2027

Per saldo onttrekking/besteding reserves

	Toevoegingen aan reserve						
	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	-4.854	-8.444	-8.271	-10.580	-1.837	-1.291	-666
Veiligheid	-310	-90	-90	-90	-90	-90	-90
Bereikbaarheid	-18.912	-18.418	-18.782	-19.149	-21.144	-23.644	-23.552
Economie	-1.350	-250	-250	-350	-350	-350	-350
Onderwijs	-14.842	-11.105	-11.105	-12.191	-12.115	-13.740	-9.816
Cultuur	-2.413	-1.323	-1.323	-1.323	-1.323	-1.323	-1.323
Participatie en armoedebestrijding	-5.826	0	0	0	0	0	0
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	-17.644	-4.737	-4.737	-1.011	-1.504	-254	-304
Opvang, inburgering en inclusie	-2.062	-540	-540	-40	-40	-40	-40
Sport en beweging	-1.207	-947	-954	-955	-955	-955	-955
Klimaat, energie en milieu	-6.632	0	0	0	-400	-273	0
Ruimtelijke ontwikkeling	-28.673	-1.078	-1.285	-7.681	-10.468	-6.537	-23.188
Wonen en leefomgeving	-7.265	-597	-767	-176	-176	-266	-121
Totaal	-111.990	-47.528	-48.104	-53.546	-50.401	-48.762	-60.405

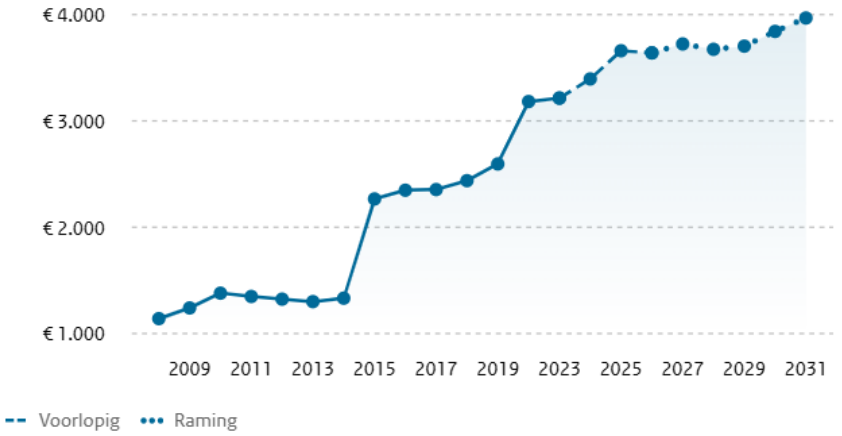
	Onttrekkingen aan reserve						
	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	2.734	11.611	12.374	21.220	17.557	10.688	7.253
Veiligheid	1.485	405	695	54	83	55	59
Bereikbaarheid	19.911	16.402	17.646	19.248	20.358	21.335	21.916
Economie	1.382	0	781	0	0	650	0
Onderwijs	11.679	11.212	11.342	11.648	12.971	15.697	15.540
Cultuur	3.007	1.135	1.950	1.386	1.676	905	794
Participatie en armoedebestrijding	6.671	200	6.162	406	0	0	0
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	7.262	12.930	13.432	17.818	12.405	8.770	6.284
Opvang, inburgering en inclusie	2.468	963	1.875	838	1.389	309	309
Sport en beweging	1.205	768	768	620	704	852	868
Klimaat, energie en milieu	2.924	3.689	4.251	2.758	2.245	3.731	172
Ruimtelijke ontwikkeling	14.778	575	3.712	5.740	9.228	1.479	22.552
Wonen en leefomgeving	15.688	10.605	11.415	9.984	826	449	266
Totaal	91.195	70.495	86.402	91.721	79.442	64.920	76.014

	Exploitatieresultaat						
	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	570.922	562.417	-572.94	594.439	568.778	563.860	568.499
Veiligheid	-28.513	-28.412	29.51	-29.695	-29.244	-29.330	-29.258
Bereikbaarheid	-17.747	-13.513	15.56	-16.616	-15.009	-15.004	-18.062
Economie	-7.932	-6.982	7.92	-6.678	-6.811	-7.489	-6.289
Onderwijs	-32.333	-38.045	38.75	-39.312	-41.234	-42.886	-47.996
Cultuur	-34.366	-36.294	35.86	-38.561	-38.295	-42.360	-42.146
Participatie en armoedebestrijding	-99.783	-96.175	104.55	-103.445	-101.436	-96.928	-95.903
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	-250.326	-282.430	284.42	-297.393	-291.592	-275.811	-270.825
Opvang, inburgering en inclusie	-6.627	-8.572	7.77	-7.043	-6.980	-5.765	-5.770
Sport en beweging	-17.784	-20.210	20.24	-21.086	-21.017	-21.134	-21.149
Klimaat, energie en milieu	-6.476	-16.922	22.39	-18.473	-12.991	-15.585	-11.828
Ruimtelijke ontwikkeling	-3.318	-7.727	11.37	-21.482	-7.276	-3.743	-7.741
Wonen en leefomgeving	-18.094	-30.104	30.31	-32.832	-25.934	-23.981	-27.141
Totaal	47.623	-22.967	35.74	-38.175	-29.041	-16.158	-15.609

	Saldo Totaal						
	Rekening	Begroting 2026		Begroting	Meerjarenraming		
	2025	Geamendeerd	Juli	2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Middelen							
Bestuur, dienstverlening en financien	568.802	565.584	577.04	605.079	584.499	573.257	575.085
Veiligheid	-27.337	-28.097	-28.91	-29.730	-29.251	-29.365	-29.288
Bereikbaarheid	-16.748	-15.529	-16.69	-16.516	-15.795	-17.313	-19.698
Economie	-7.900	-7.232	-7.39	-7.028	-7.161	-7.189	-6.639
Onderwijs	-35.495	-37.937	-38.51	-39.855	-40.378	-40.929	-42.272
Cultuur	-33.772	-36.482	-35.23	-38.498	-37.942	-42.778	-42.674
Participatie en armoedebestrijding	-98.938	-95.975	-98.39	-103.039	-101.436	-96.928	-95.903
Gezondheid, welzijn en ondersteuning	-260.708	-274.237	-275.73	-280.585	-280.691	-267.295	-264.845
Opvang, inburgering en inclusie	-6.220	-8.149	-6.43	-6.245	-5.631	-5.496	-5.501
Sport en beweging	-17.786	-20.389	-20.43	-21.421	-21.268	-21.236	-21.236
Klimaat, energie en milieu	-10.185	-13.233	-18.14	-15.715	-11.146	-12.126	-11.656
Ruimtelijke ontwikkeling	-17.213	-8.230	-8.94	-23.422	-8.515	-8.801	-8.376
Wonen en leefomgeving	-9.670	-20.095	-19.66	-23.024	-25.284	-23.798	-26.996
Totaal	26.829	0	2.55	0	0	0	0

Algemene uitkering, baten en lasten vergeleken

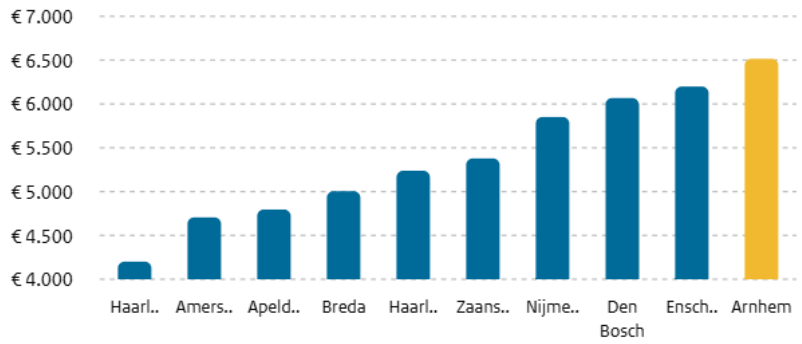
Totale uitkering (tijdreeks) per inwoner

Stijging van 221% over de periode 2008 tot 2025

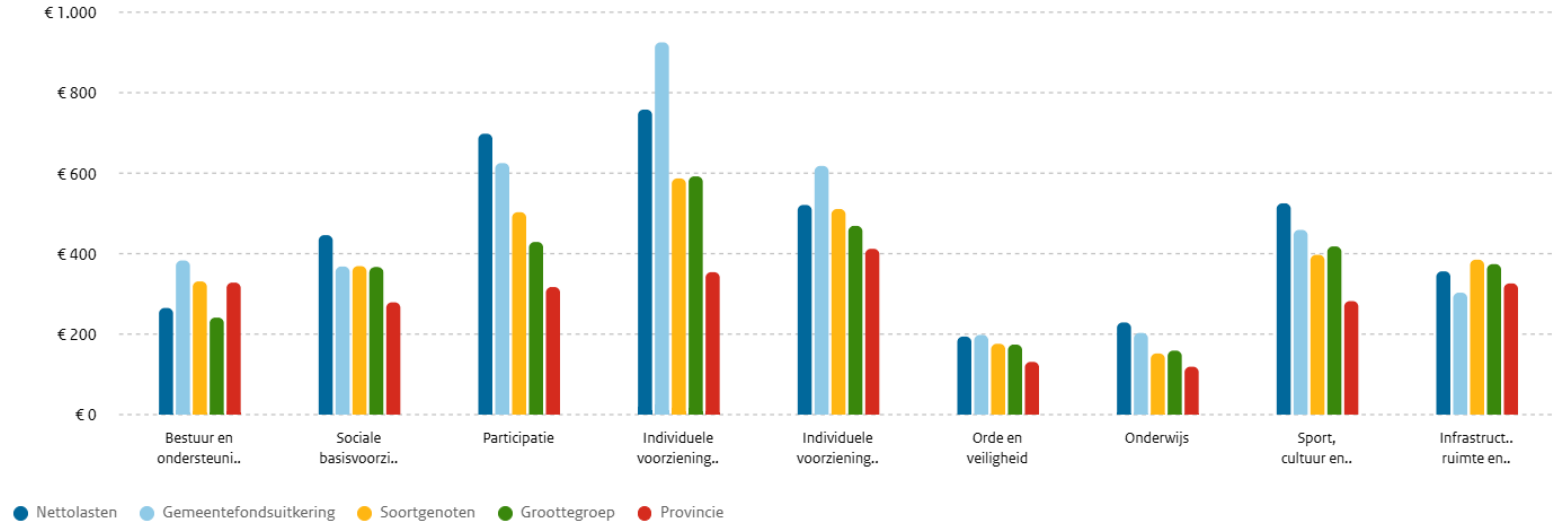
Baten per inwoner

160.000 tot 200.000 inwoners

CBS · 2026

Nettolasten en gemeentefondsuitkering per cluster, per inwoner

© 2026 Deloitte The Netherlands

Recapitulatie Meerjarenbegroting 2026-2030

- Het sociaal domein is een groot onderdeel is van de totale begroting van de gemeente, uw programma's (6) Participatie en armoedebestrijding en (7) Gezondheid, welzijn en ondersteuning beslaan bijna 50% van uw totale begroting.
- Financiële positie van zorgaanbieders staat onder druk. Dit vraagt nadrukkelijk aandacht van de gemeente om kwaliteit en continuïteit van zorgverlening te waarborgen én de financiële risico's voor de gemeente te beheersen en beperken. Risico op zorgfraude vraagt eveneens aandacht.
- Ruimtelijke ontwikkeling met Spoorzone Arnhem-Oost en andere grondexploitaties zorgen voor een tekort in de komende jaren. Daarnaast zorgt het actieve grondbeleid voor hogere risico's op toekomstig nadelige resultaten.

Karakter. © Karakter

Karakter zou frauderen met declaraties jeugdpsychiatrie om niet in problemen te komen

Karakter, het centrum voor jeugdpsychiatrie met het hoofdkantoor in Ede, ligt flink onder vuur. Het centrum wordt beschuldigd van zorgfraude, omdat het anders in financiële problemen zou komen.

Eric Reijnen Rutten
20 november 2024, 15:49

Maak ons je Google-favoriet

De instelling zou personeel aansporen om meer uren te declareren dan daadwerkelijk gemaakt zijn. De instelling, met locaties in onder meer Tiel, Ede, Arnhem, Doetinchem en Nijmegen, zou zorg declareren die niet geleverd is, te hoge tarieven hanteren en zorg dubbel declareren.

PREMIUM MET VIDEO

Vrouw van wie voordeur werd ingeramd door politie blijkt directeur zorgbedrijf

Eric van der Vegt, Henk van Gelder
29 september 2026, 17:28 • Laatste update: 29 september 2026, 18:43
22 reacties

Maak ons je Google-favoriet

De 31-jarige vrouw die dinsdagmorgen in haar woning in Huissen is aangehouden, is directeur van een zorgbedrijf in Arnhem. De politie heeft die ochtend ook...

© 2026 Deloitte The Netherlands

Incidentele baten en lasten & structurele mutaties reserves

Overzicht structureel begrotingssaldo

In de onderstaande tabel is te zien hoe het structurele saldo van deze begroting is opgebouwd.

Structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
bedragen x € 1.000				
Totale lasten exclusief reserves	-1.122.936	-1.105.153	-1.082.281	-1.068.949
Totale baten exclusief reserves	1.084.761	1.076.112	1.066.123	1.053.341
Geraamd saldo van baten en lasten	-38.175	-29.041	-16.158	-15.609
Toevoegingen aan reserves	-43.304	-48.957	-47.809	-60.077
Onttrekkingen aan reserves	70.628	62.547	54.514	69.125
Geraamd resultaat	-10.850	-15.450	-9.453	-6.560
Totaal incidentele lasten	-54.507	-39.940	-24.687	-3.879
Totaal incidentele baten	25.250	24.655	24.159	2.620
Totaal incidentele toevoegingen	-27.674	-33.588	-26.552	-36.495
Totaal incidentele onttrekkingen	39.401	28.557	16.356	30.602
Saldo van incidentele baten en lasten	-17.531	-20.315	-10.724	-7.153
Structureel begrotingssaldo	**6.680**	**4.865**	**1.271**	**593**

Het saldo van de incidentele baten en lasten is als volgt opgebouwd.

Uitsplitsing incidentele posten	2027	2028	2029	2030
bedragen x € 1.000				
Incidentele posten niet toegelicht in Ontwikkelingen in het financieel kader				
Lasten	-30.741	-20.092	-17.365	-315
Baten	24.269	24.212	22.079	540
Toevoegingen	-26.044	-33.103	-25.709	-35.996
Onttrekkingen	35.439	25.886	16.039	30.602
Saldo	2.923	-3.097	-4.955	-5.169
Incidentele posten begroting				
Lasten	-23.767	-19.848	-7.322	-3.564
Baten	981	444	2.080	2.080
Toevoegingen	-1.630	-485	-843	-498
Onttrekkingen	3.962	2.671	317	0
Saldo	-20.454	-17.218	-5.769	-1.983
Incidenteel begrotingssaldo	**-17.531**	**-20.315**	**-10.724**	**-7.153**

Overige incidentele baten

- Verkopen en bijdragen voor bouwgronden in de exploitatie zoals opgenomen in het programma Ruimtelijke Ontwikkeling van € 70,8 miljoen
- Diverse bijdragen en subsidies in het kader van NEMIA ad € 6,8 miljoen
- € 7,9 miljoen aan Rijkssubsidies het kader van duurzaamheid
- € 4,5 miljoen aan Rijkssubsidies in het kader van Kansrijke wijk
- Inkomsten vanuit niet-grondexploitatieprojecten van € 3,0 miljoen

Overige incidentele lasten

- € 68,7 miljoen grondexploitatieprojecten
- € 6,7 miljoen aan stedelijk groen
- € 6,3 miljoen aan NEMIA A
- € 3,0 miljoen aan wonen
- € 2,5 miljoen aan openbare orde en veiligheid
- € 1,1 miljoen aan WMO en jeugdzorg
- € 1,1 miljoen aan ondersteuning opgroeien en opvoeden
- € 0,9 miljoen aan cultuur
- € 0,8 miljoen aan participatie
- € 0,7 miljoen aan maatschappelijke opvang
- € 0,7 miljoen aan WMO
- € 0,7 miljoen aan vrouwenopvang en huiselijk geweld
- € 0,7 miljoen aan wijksturing en wijkzaken
- € 0,5 miljoen aan parken, bossen en ecologie
- € 0,4 miljoen aan huisvesting onderwijs
- € 0,4 miljoen volksgezondheid
- € 0,3 miljoen aan water
- € 0,3 miljoen aan aanpak onderwijsachterstanden

- ***In de begroting 2027 ontbreekt een zichtbare relatie tussen de sluitende begroting en het effect van de incidentele middelen hierop naar de programma's, ambities, doelen.***
- ***In de begroting 2027 is niet expliciet inzichtelijk gemaakt welke reservemutaties structureel en welke incidenteel zijn.***

© 2026 Deloitte The Netherlands

Financiële begroting

© 2026 Deloitte The Netherlands

Ontwikkeling balanspositie

Post	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020-2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	2026-2030
* mln. Euro													
Vaste activa	791,3	800,0	815,8	836,1	846,7	885,1	+93,8	754,4	792,0	795,6	733,4	770,3	-/- 114,8
Voorraad grond	34,8	23,4	25,4	17,5	30,1	38,9	+4,1	100,3	92,4	136,4	157,9	165,2	126,3
Reserves	180,4	224,6	276,4	293,5	317,8	365,4	+185	259,8	283,4	250,9	230,6	210,9	-/-154,5
Voorzieningen	9,0	9,5	11,2	12,3	15,0	19,2	+10,2	16,1	20,4	21,0	21,6	22,3	+3,1
Schulden	770,9	770,7	683,6	755,5	681,9	799,3	+28,4	714,6	710,2	789,6	768,5	831,8	+ 32,5

Realisatie 6 jaar

Begroot 5 jaar

© 2026 Deloitte The Netherlands

Investeringen

De investeringen in de begroting 2027 nemen fors toe t.o.v. begroting 2025

Meerjareninvesteringsplanning (MIP) gemeente Arnhem 2026-2030

Nr.	Programma / Omschrijving	Omschrijving investering	E / M* / nut	Investeringsbedragen 2026 geactualiseerd	2027	2028	2029	2030
Bedragen x €1.000								
00	**Bestuur, dienstverlening en financiën**	Huisvesting en facilitaire zaken	E	11.461	9.857	6.016	2.044	5.592
		ICT	E	500	500	500	500	500
01	**Veiligheid**	Brandbestrijding	M	64				
02	**Bereikbaarheid**	Wegen en verkeer ontwikkeling	M	18.904	23.106	42.269	29.376	42.552
		Verkeersregelinstallaties	M	700	1.591	1.149	926	926
		Overige Mobiliteit & OR beheer	M	8.213	0	89		
		Wegen beheer en groot onderhoud	M	3.187	8.164	4.315	4.476	4.375
		Kunstwerken	M	704	860	860	860	860
		Openbare verlichting Overige	M	2.533	3.602	1.187	1.182	1.984
		Parkeerexploitatie	E	14.416	301	225	435	365
04	**Onderwijs**	Huisvesting IHP	E	20.626	31.366	24.420	90.307	150.316
		Huisvesting MFC	E	1.691	297	606	1.610	633
		Bewegingsonderwijs	E	3.191		6.231	3.817	49.567
		Natuur milieu educatie	E	82		38		
05	**Cultuur**	Culturele basisvoorzieningen en activiteiten	E	643	8.830	97.470	231	284
		Erfgoed archeologische beeldkwaliteit	E	1.012	200			
08	**Opvang, inburgering en inclusie**	Samenlevingsopbouw	E			2.772		
		Ondersteuning opgroeien en opvoeding	E	2.345				
		Inclusie integratie antidiscriminatie	E	1.700	1.520			
		Asiel- en vluchtelingenzaken	E	1.047				
09	**Sport en beweging**	Overige Binnensport en huisvesting	E	3.427	220	38	399	250
		Overige algemene publieke gezondheidszorg	E	1.708	148	54		194
		Overige Buitensport	E	1.500				
10	**Klimaat, energie en milieu**	Energy Made in Arnhem (EMIA) - Luchtagenda	E	1.200	1.238	1.600		
11	**Ruimtelijke ontwikkeling**	Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	M		331			
12	**Wonen en leefomgeving**	Kabels en leidingen	E			1.833		
		Parken & bossen	E	100	862	73	73	73
		Vastgoed stedelijk groen	E	50				
		Groen	E	55	1.698	5.384		35.506
		Bomenplan	E	1.500	2.490	1.166	1.166	1.166
		Klimaatadaptatie	E	594	824	6.043	4.500	4.500
		Spelen	E	966				
		Overige Afval	E	542	3.250	52	671	77
		Afvalbeheer	E	4.161	3.836	2.839	1.131	1.027
		GRP Realisatiefase en Gebiedsontwikkeling	E	17.408	19.450	17.501	15.840	23.890
				126.230	**124.540**	**224.729**	**159.544**	**324.637**

Meerjareninvesteringsplanning (MIP) gemeente Arnhem 2025-2029

Nr.	Programma / Omschrijving	Omschrijving investering	E / M* / nut	Investeringsbedragen 2025 geactualiseerd	2026	2027	2028	2029
Bedragen x €1.000								
				146.278	**86.097**	**61.623**	**186.430**	**127.997**

Totaal investeringen2026-2030: € 960 miljoen (gemiddeld € 192 miljoen per jaar)
Investeringen **+ € 462 miljoen**
t.o.v. begroting 2025

Jaar	2020	2021	2022	2023	2024
Netto investerings-quote landelijk	0,8%	0,8%	1,0%	1,4%	1,9%
Netto investerings-quote Arnhem	0,8%	1,5%	2,5%	2,6%	2,1%

Investeringen gerealiseerd* € 1.000						
Jaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bedrag	54.574	44.131	59.075	56.430	48.214	75.335

Grondexploitaties

Grondbeleid

Vastgestelde grondexploitaties

Bedragen x € 1.000

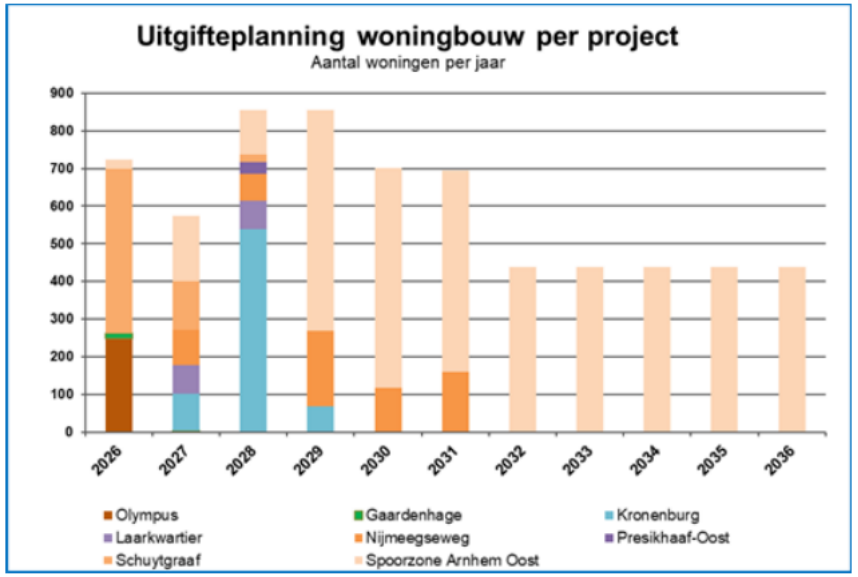
	Boekwaarde	Nog te realiseren	Totaal
Kosten			
Verwervingen	215.122	167.773	382.895
Civiele kosten	191.598	112.379	303.977
Overige kosten	32.937	19.409	52.346
Plankosten + VTU	166.975	51.154	218.129
Winstneming	42.860	0	42.860
Totale kosten	**649.492**	**350.715**	**1.000.207**
Opbrengsten			
Grondopbrengsten	418.505	288.604	707.109
Subsidies/bijdragen	252.548	18.669	271.217
Totale opbrengsten	**671.053**	**307.273**	**978.326**
Rente / kosten - opbrengsten stijging	47.703	1.223	48.926
Resultaat op eindwaarde	**-26.142**	**-44.665**	**-70.807**
Resultaat op contante waarde			**-68.892**
Voorziening grondbedrijf			**74.447**
Saldo			**5.555**

Weerstandcapaciteit grondbedrijf

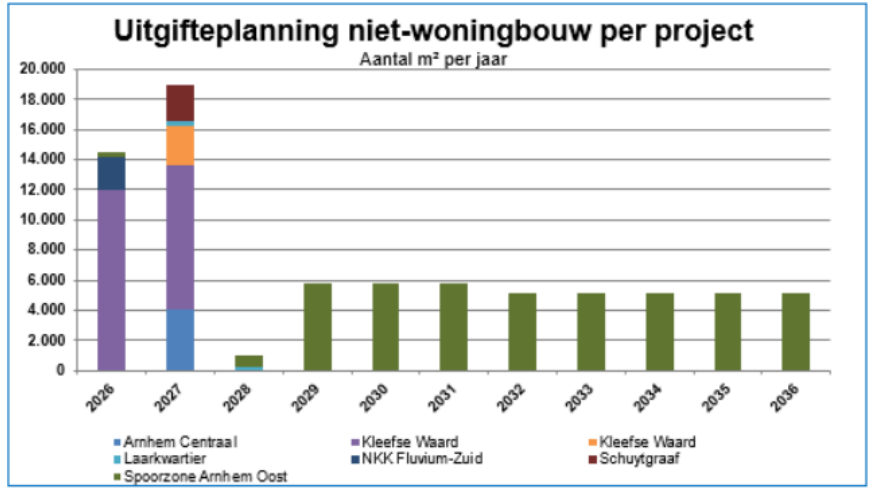
Bedragen x € 1.000

	FJP 2023	FJP 2024	FJP 2025
Conjuncturele risico's (marktrisico)	8.842	18.910	29.304
Project specifieke risico's	7.774	32.861	32.470
Strategisch bezit (mva)	2.687	3.011	3.751
Anterieure overeenkomsten	290	65	92
Geactiveerde plankosten			131
Totaal risico's	19.593	54.847	65.748
Af: zelfdragend risico vermogen	4.732	5.090	5.385
Benodigd weerstandscapaciteit grondbedrijf	14.861	49.757	60.363
BR grondexploitatie	16.347	23.903	28.988
BR grondexploitatie (=max 110% van weerstandscapaciteit)	**-1.486**	**25.854**	**31.375**

Bron: *Jaarstukken 2025*

Belangrijk is dat de organisatie alles op alles zet om de woningbouwproductie op te voeren. Op dit moment is het vooruitzicht dat de uitgifte van de projecten Spoorzone Arnhem Oost, Kronenburg, Laarkwartier en de Nijmeegseweg in 2027 staan gepland.

Op de korte termijn zorgt het project Kleefse Waard voor de meeste uitgifte van ruimte voor bedrijfsactiviteiten binnen Arnhem. Door de vaststelling van de gebiedsexploitatie Spoorzone Arnhem-Oost blijft de gemeente ook ruimte aanbieden voor commerciële activiteiten. Vanaf het jaar 2028 tot en met 2036 staat de uitgifte van bouwkavels binnen gemeentelijke grondexploitaties voor deze functies gepland. Zoals in het bovenstaande figuur wordt weergegeven, vormt Spoorzone Arnhem-Oost aandeel in de gemeentelijke uitgifte planning.

Kengetallen

Netto schuldquote flink gedaald en stijgt weer vanaf 2026
Solvabiliteit flink verbeterd en daalt weer vanaf 2026

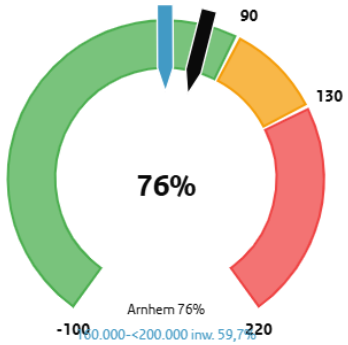
Kengetal		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Landelijk ge-middelde 2024	Landelijk ge-middelde 2024 160.000-200.000 inwoners	Norm Goed	Norm Onvol-doende
Netto Schuldquote	Begroot	85%	92%	95%	86%	62%	76%	55%	53%	60%	59%	65%	38%	44,0%	< 90%	> 130%
1	Werkelijk	78%	74%	66%	58%	55%	50%									
Solvabiliteit	Begroot	15%	16%	16%	18%	24%	21%	26%	28%	24%	23%	20%	39%	33,0%	> 50%	< 20%
2	Werkelijk	19%	22%	29%	28%	31%	31%									
Structurele exploitatie-ruimte	Begroot	-/- 2%	-/- 1%	-/-4%	3%	3%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	3,3%	3,35%	> 0%	< 0%
	Werkelijk	2%	8%	15%	4%	4%	6%									
Grond-exploitatie	Begroot	-/- 7%	0%	6%	2%	5%	10%	9%	2%	4%	2%	1%	5,6%	4,53%	< 20%	> 35%
	Werkelijk	5%	3%	5%	2%	3%	4%									
Belasting-capaciteit	Begroot	102%	122%	94%	108%	112%	102%	115%	123%	129%	135%	140%	99,7%	100,9%	< 95%	> 105%
	Werkelijk	102%	100%	100%	102%	103%	105%									

© 2023 Deloitte The Netherlands

© 2016 Deloitte The Netherlands

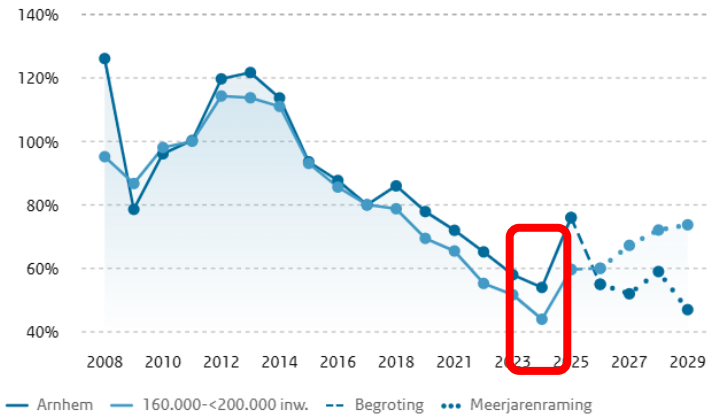
Kengetallen in grafiek

Netto schuldquote

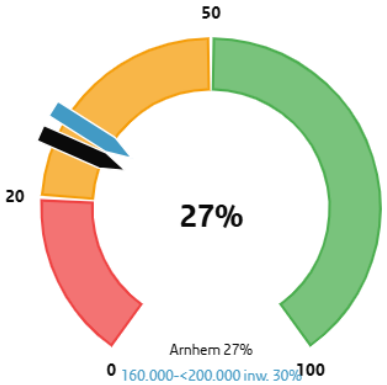

BZK · 2025*

Netto schuldquote

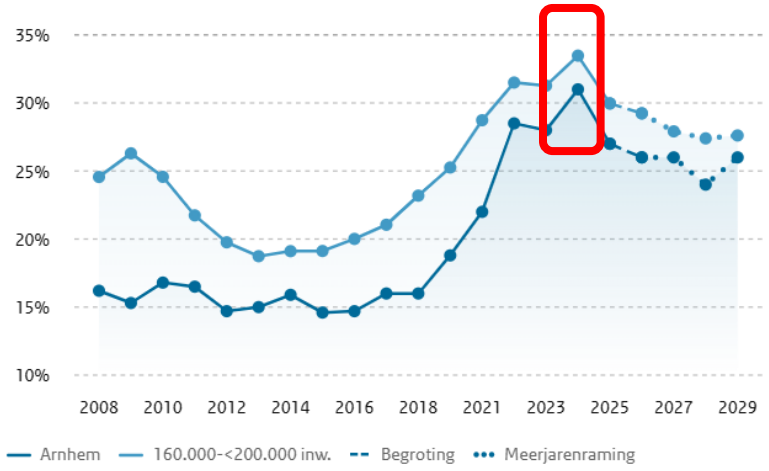

Solvabiliteit

BZK · 2025*

Solvabiliteit

© 2023 Deloitte The Netherlands

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Kengetallen BBV

Risicomanagement en weerstandsvermogen

Kengetal	Gelders gemiddelde 2026	Waarde Arnhem Begroting 2027	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote	62%	53%	<90%	90-130%	>130%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd	55%	50%	<90%	90-130%	>130%
3. Solvabiliteitsratio	33%	28%	>50%	20-50%	<20%
4. Grondexploitatie	8%	2%	<20%	20-35%	>35%
5a. Structureel exploitatieruimte	0,68%	0%	>0%	0%	<0%
6. Belastingcapaciteit	100%	123%	<95%	95-105%	>105%
7. Weerstandsvermogen	2,7	1,4	> 1,0	0,8 - 1,0	< 0,8

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

2 De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat ten minste:

e. een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Zie ook notitie Commissie BBV: Meerjarig Financieel inzicht voor de raad.

Meerjarig Financieel inzicht voor de raad

- ***Geeft de opgenomen toelichting op de kengetallen voor raadsleden het vereiste inzicht in de ontwikkeling en onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de verwachte (ontwikkeling van de) financiële positie?***
- ***Ontwikkeling kengetallen is in hoge mate afhankelijk van het kunnen realiseren van de ambities.***

© 2026 Deloitte The Netherlands

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Kengetallen BBV

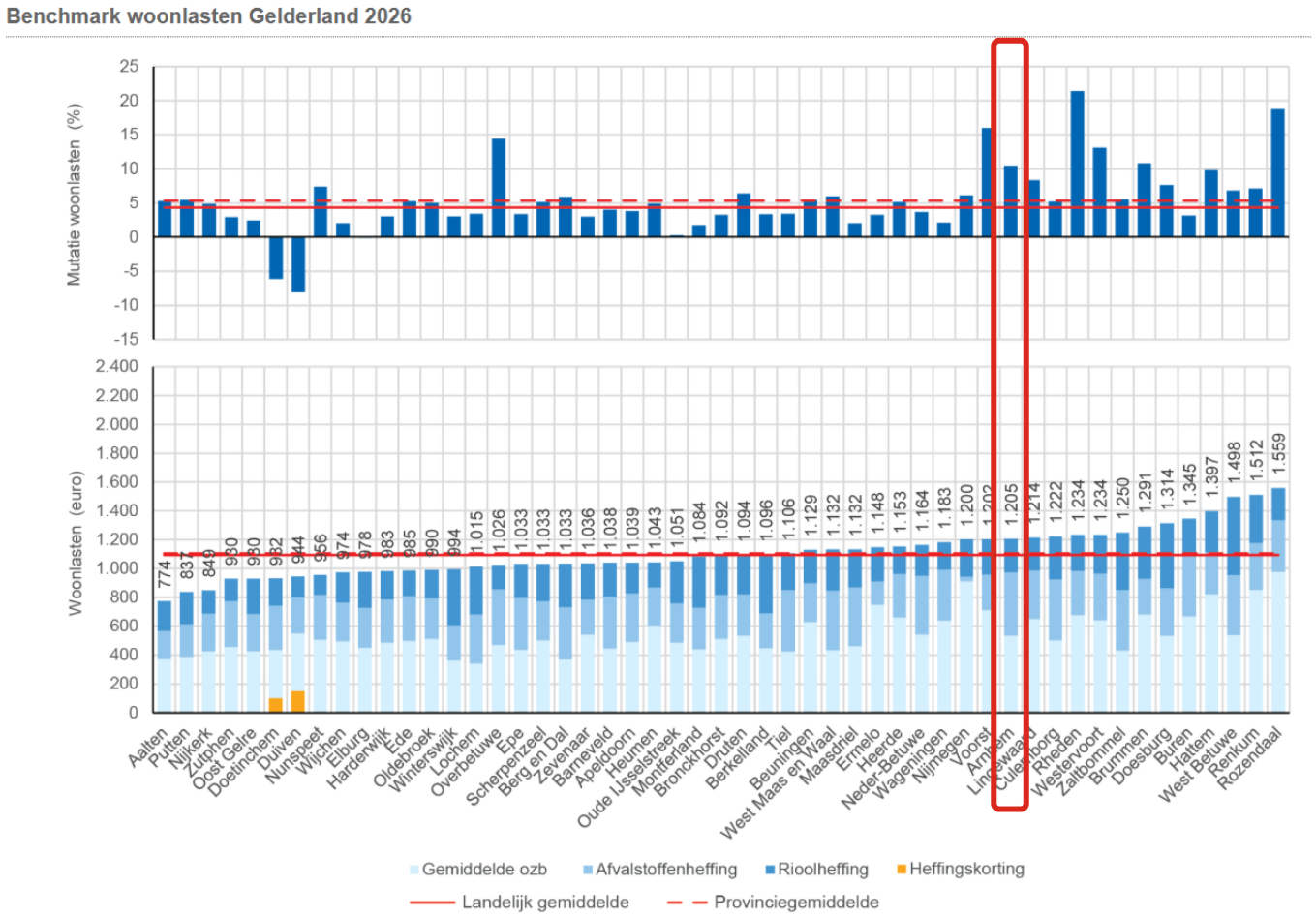
Benodigd versus beschikbare weerstandscapaciteit	Begroting 2026	JV 2025	Prognose 2026	Begroting 2027	2028	2029	2030
Bedragen x € 1.000							
Benodigde weerstandscapaciteit (90%)							
1. Gemeentebrede risico's	30.130	27.869	26.479	26.479	26.479	26.479	26.479
2. Risico's grondexploitatie	49.758	60.363	60.363	60.363	60.363	60.363	60.363
Totaal	**79.889**	**88.232**	**86.842**	**86.842**	**86.842**	**86.842**	**86.842**
Beschikbare weerstandscapaciteit							
1. Algemene reserve per 31-12	91.075	102.668	100.173	89.322	73.870	64.416	57.856
Stand algemene reserve per 1-1	93.972	73.721	102.668	100.173	89.322	73.870	64.416
Toevoegingen	0	2.118	0	3.160	0	0	0
Onttrekkingen	-10.834	0	-3.142	0	-3.511	-3.777	-6.417
Financieel Beeld - Begroting 2027	7.937	0	647	-14.011	-11.941	-5.676	-144
Resultaat / Prognose resultaat		26.829	0				
Stand algemene reserve per 31-12	91.075	102.668	100.173	89.322	73.870	64.416	57.856
2. Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	23.903	28.988	28.988	28.988	28.988	28.988	28.988
3. Onvoorzien en strikt onvermijdbaar	1.039	1.014	1.039	1.039	1.039	1.039	1.039
Totaal	**116.017**	**132.670**	**130.200**	**119.349**	**103.897**	**94.443**	**87.883**
Weerstandsfactor	**1,5**	**1,5**	**1,5**	**1,4**	**1,2**	**1,1**	**1,0**
Ruimte t.o.v. weerstandsfactor 1,0	**36.128**	**44.438**	**43.358**	**32.507**	**17.055**	**7.601**	**1.041**
Ruimte t.o.v. weerstandsfactor 1,4	**4.173**	**9.145**	**8.621**	**-2.230**	**-17.682**	**-27.136**	**-33.696**

- ***Uw weerstandscapaciteit bestaat uit middelen die de gemeente beschikbaar heeft om risico's op te vangen en stelt u gelijk aan de omvang van de algemene reserve: € 100,2 miljoen + 29 miljoen grondbedrijf.***
- ***Uw college identificeert risico's waarvoor € 86,8 miljoen van de weerstandscapaciteit benodigd.***
- ***De ratio weerstandsvermogen bedraagt 1,4.***

© 2026 Deloitte The Netherlands

Lokale heffingen

OZB meer-persoons-huis-houden	Tarief Arnhem (Euro)	Stijging	Tarief NL (Euro)	Stijging	Verschil
2019	348		281		+ 67
2025	512	+ 1,6%	453	+ 7,1%	+ 59
2026	534	Nihil	472	+ 4,2%	+ 62
Gem.	+ 27	+ 7,9%	+ 27	+ 7,9%	

Gemeente		Gem. WOZ-waarde	tarief OZB	OZB eigenaar	Afvalstoffen-	Riool eig./gebr.	Totaal
Landelijk gemiddelde 2025		506.000	0,0924	453	364	235	1.053
Arnhem 2025		458.925	0,1115	512	365	223	1.100
Landelijk gemiddelde 2026		555.000	0,0871	472	381	243	1.095
Arnhem 2026		511.437	0,1044	534	441	231	1.205

Accountant en auditcommissie

© 2026 Deloitte The Netherlands

Relevante aspecten bij de accountantscontrole

- De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant.

Controle van de jaarrekening:

- Accountant controleert jaarrekening en verstrekt de volgende rapportages:
  - Auditplan;
  - Managementletter / Boardletter (tussentijdse controle);
  - Verslag van bevindingen / Accountantsverslag;
  - Controleverklaring.
- Controleverklaring spreekt zich uit over het getrouwe beeld en de rechtmatigheid.
- Uitgangspunten accountantscontrole zijn het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) en Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Controle is op grond van de Wet toezicht accountantscontrole (Wta) een wettelijke controle. Dit betekent een stevig toezicht regime van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) op de naleving van de voor accountants geldende Controle en overige standaarden (COS).

(Natuurlijke) adviesrol:

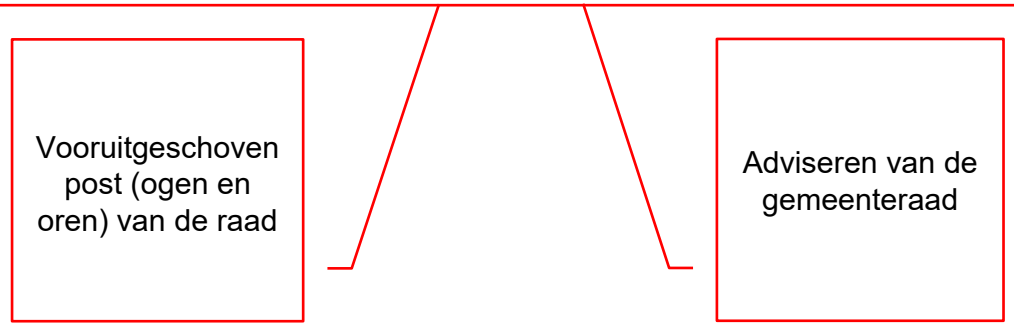
- Verbinding tussen gemeenteraad, Auditcommissie en accountant:
  - Auditcommissie is ‘linking pin’ tussen gemeenteraad als opdrachtgever en accountant als opdrachtnemer.
  - Overleggen in ieder geval over inrichting van de controle, uitkomsten interim- en jaarrekeningcontrole alsook actuele ontwikkelingen.
- Wij adviseren en ondersteunen uw raad, zijn beschikbaar voor vragen van raadsleden.

© 2023 Deloitte The Netherlands

Doelstelling van de auditcommissie

- Verstrekken opdracht accountant en aansturen controleproces
- Coördinatie onderzoeken rekenkamer(functie), college van burgemeester en wethouders (ex.art. 213a), accountant

- Versterken controlerende rol gemeenteraad
- Verhogen kennis van de gemeenteraad inzake planning & control, financiële positie, financiële strategie en besluiten met grote financiële gevolgen.
- Versterken politiek debat in de gemeenteraad
- Versterken kwaliteit bestuurlijke informatievoorziening

© 2023 Deloitte The Netherlands

Executiekracht

Balanceren tussen ambities en (personele) slagkracht

- Deloitte heeft recent een visiedocument gepubliceerd over de uitdagingen en aandachtspunten voor gemeenten, provincies en waterschappen.

- Arnhem heeft onderzoek laten doen naar de begroting en jaarrekening aan de hand van de Duisenberg methode.

© 2026 Deloitte The Netherlands

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Deloitte provides industry-leading audit and assurance, tax and legal, consulting, financial advisory, and risk advisory services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our professionals deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets, enable clients to transform and thrive, and lead the way toward a stronger economy, a more equitable society and a sustainable world. Building on its 175-plus year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s more than 345,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com.

This communication contains general information only, and none of DTTL, its global network of member firms or their related entities is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte organization shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

© 2026. For information, contact Deloitte Netherlands.